

Elementi⁹

Zaangażowanie

**Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie**

Koło Naukowe Studentów Teorii Muzyki

Koło Naukowe Studentów Kompozycji

Ogólnopolska Konferencja Studentów i Doktorantów

Koncerty Muzyki Nowej

Elementi⁹

Zaangażowanie

11 – 12 marca 2022

2

Składamy serdeczne podziękowania osobom, bez których organizacja Elementi⁹ „Zaangażowanie”, nie byłaby możliwa:

- prof. dr hab. Wojciech Widłak (Rektor Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego),
- dr Małgorzata Sternal (Prorektor ds. studentów i relacji zewnętrznych),
- dr hab. Agnieszka Draus, prof. AMKP (Dziekan Wydziału Twórczości, Interpretacji i Edukacji Dzieła Muzycznego),
- dr hab. Małgorzata Janicka-Słysz, prof. AMKP (Kierownik Katedry Teorii i Interpretacji Dzieła Muzycznego),
- dr hab. Mateusz Bień (Kierownik Katedry Kompozycji)
- dr Iwona Sowińska-Fruhtrunk (Opiekun Koła Naukowego Teorii Muzyki),
- dr Jarosław Płonka (Opiekun Koła Naukowego Studentów Kompozycji),
- Joanna Ledworuch (projekt plakatu);

instytucjom współpracującym:

- Spółdzielnia Muzyczna contemporary ensemble,
- Hevre,
- Istituto Italiano di Cultura, Cracovia;

a także partnerom i patronom medialnym Elementi⁹ „Zaangażowanie”:

- Ruch Muzyczny,
- TVP Kultura,
- TVP3 Kraków,
- Kraków Kulturę Karnet,
- Presto,
- Glissando,
- Meakultura,
- Polskie Centrum Informacji Muzycznej (polmic.pl),
- Radio Kraków.

11 marca

Konferencja

Sala Senatu im. Mieczysława Tomaszewskiego AMKP,
ul. św. Tomasza 43

9:30-9:45   otwarcie Ogólnopolskiej Studencko-Doktoranckiej
Konferencji Naukowej Elementi⁹ „Zaangażowanie”

9:45-11:15   Małgorzata Janicka-Słysz
Wykład inauguracyjny: *Wokół idei zaangażowania
w muzyce i w refleksji muzyczno-humanistycznej*

11:15-11:30   przerwa kawowa

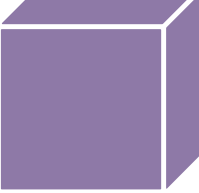
Panel I

prowadzenie — Karolina Dąbek

11:30-12:00   Wojciech Krzyżanowski
Bez muzykojęzyka dalej mieszkalibyśmy w jaskiniach?

12:00-12:30   Zuzanna Bolon
*O zaangażowaniu w relacjach kompozytor-
wykonawca, wykonawca-wykonawca i wykonawca-
odbiorca na przykładzie współczesnych koncertów
skrzypcowych. Rekonesans*

12:30-14:00   przerwa obiadowa

Panel II

prowadzenie — Olga Demeter

- 14:00-14:30   Zuzanna Hwang-Cempla
*Płaszczyzny zaangażowania w operze współczesnej
i co z nich wynika – studium przypadków*
- 14:30-15:00   Viacheslav Kyrylov
*W poszukiwaniu momentu przejścia. O przemianie idei
muzyki Luigiego Nona*
- 15:00-15:15   przerwa kawowa
- 15:15-16:30   Ryszard Waldemar Kluszczyński
*Wykład specjalny: Wymiary zaangażowania w sztuce
nowych mediów*

Koncert I

Sala Koncertowa im. Krystyny Moszumańskiej-Nazar
AMKP, ul. św. Tomasza 43

Spółdzielnia muzyczna contemporary ensemble

18:00

Ricardo Eizirik (1985)

junkyard piece III na dowolnych wykonawców

Michał Smajdor (2001)

reperception na flet, klarnet basowy, trąbkę, fortepian,
dwoje skrzypiec, wiolonczelę i perkusję*

Zofia Marzec-Madziar (1998)

Five and a half small pieces on waiting na flet, fagot,
trąbkę, skrzypce, wiolonczelę i fortepian*

Jakub Borodziuk (1999)

Elegia na skrzypce, wiolonczelę, klarnet basowy,
fortepian i perkusję*

Damian Raźny (1997)

Transgresja na klarnet, klarnet basowy, trąbkę,
perkusję, fortepian i wiolonczelę*

Karol Augustyniak (1999)

The Answered Question na trąbkę, fagot i fortepian*

Rafał Ryterski (1992)

Taking Control na klarnet saksofon, perkusję,
fortepian, skrzypce, wiolonczelę i elektronikę

12 marca

Konferencja

Sala Senatu im. Mieczysława Tomaszewskiego AMKP,
ul. św. Tomasza 43

Panel III

prowadzenie — Paulina Zgliniecka

10:30-11:00	Kamil Czerwiński <i>Eugeniusz Knapik – zaangażowaNIE?</i>
11:00-11:30	Jan Bielak <i>Angażująca siła idei kręgu w Circles Michała Szarowicza</i>
11:30-12:00	Dawid Kopp <i>Gintrowski zaangażowany. Rekonesans</i>
12:00-12:30	Jan Niezgoda <i>Hip-hop w Polsce. Od głosu podziemia do mainstreamu</i>
12:30-14:00	przerwa obiadowa

Panel IV

prowadzenie — Zuzanna Hwang-Cempla

- 14:00-14:30 Filip Baracz
The Veil of the Temple Johna Tavenera wobec
prawosławia i filozofii Frithjofa Schuona
- 14:30-15:00 Ada Dziuba
Rosjanin zaangażowany – Daniil Trifonow jako pianista
i kompozytor
- 15:00-15:15 przerwa kawowa
- 15:15-16:30 Rafał Ryterski
Wykład specjalny: Genrebending w muzyce
współczesnej. Praktyka i teoria na podstawie działań
własnych
- 16:30-17:00 dyskusja końcowa i podsumowanie Ogólnopolskiej
Studencko-Doktoranckiej Konferencji Naukowej
Elementi⁹ „Zaangażowanie”

Koncert II

Galeria 360°, Hevre, ul. Beera Meiselsa 18

Aleksandra Płaczek

Łukasz Laxy

Olga Demeter

Ghenadie Rotari

Paweł Siek

Rafał Ryterski

19:00

Artur Kryvych (1995)

Untitled na amplifikowaną wiolonczelę i sampler*

Olga Demeter (1993)

I'm... na performera, pada i elektronikę*

Paweł Siek (1993)

#fuoribalconi na akordeon i elektronikę

Rafał Ryterski (1992)

Tears are the Diamonds of the Soul, LIVE

Wykładowcy

Małgorzata Janicka-Słysz

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

Ukończyła z wyróżnieniem teorię muzyki w Akademii Muzycznej w Krakowie. W pracy naukowej skoncentrowana na twórczości Vytautasa Bacevičiusa, współczesnej muzyce polskiej i litewskiej oraz muzyce Karola Szymanowskiego. Uczestniczyła w międzynarodowych sesjach naukowych m.in. w Wilnie, Aarhus, Londynie, Leuven, Lipsku, Paryżu, Canterbury, a także w polskich konferencjach muzykologicznych organizowanych w Warszawie, Poznaniu, Łodzi, Bydgoszczy, Wrocławiu i rodzinnym Krakowie. Opublikowała książkę *Vytautas Bacevičius i jego idee muzyki kosmicznej* (2001) oraz artykuły w polskich i zagranicznych pracach zbiorowych. Jest doktorem habilitowanych, adiunktem w Katedrze Teorii i Interpretacji Dzieła Muzycznego oraz członkiem Sekcji Muzykologów Związku Kompozytorów Polskich; w latach 2008-2021 pełniła funkcję prorektora ds. Dydaktyki i Promocji w macierzystej uczelni. Wraz z Grupą Twórczą Castello, której jest dyrektorem artystycznym, nagrywa i wydaje płyty oraz organizuje koncerty i festiwal «Wawelu o zmierzchu» (od roku 2008). Uhonorowana została m.in.: w 2009 odznaką Prezydenta Miasta Krakowa „Honoris gratia”, a w 2012 – nagrodą „Excellence in Teaching”, ustanowioną przez małżeństwo Prof. Ray E. i Ruth A. Robinson z USA.

Ryszard Waldemar Kluszczyński

Uniwersytet Łódzki

W 1976 ukończył studia na Uniwersytecie Łódzkim, tam doktoryzował się w 1987 na podstawie pracy *Film w poglądach europejskiej awangardy okresu kina niemego*, napisanej pod kierunkiem Alicji Helman. Habilitował się w 1999 na podstawie pracy *Film-wideo-multimedia. Sztuka ruchomego obrazu w erze elektronicznej*. W 2003 otrzymał tytuł profesora.

Od 2002 jest kierownikiem Zakładu Mediów Elektronicznych w Katedrze Mediów i Kultury Audiowizualnej Uniwersytetu Łódzkiego. Wykłada także na Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi (Wydział Sztuk Wizualnych) i Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (Wydział Komunikacji Multimedialnej). Specjalizuje się w mediach elektronicznych i sztuce interaktywnej. Prowadzi wykłady dotyczące teorii sztuki, kultury współczesnej, filmu, (multi)mediów, teorii komunikowania i zagadnień społeczeństwa informacyjnego. Wykładał czasowo na wielu uniwersytetach amerykańskich i zachodnioeuropejskich.

Jest także kuratorem wystaw i prezentacji sztuki (multi)medialnej (działu filmu wideo i multimediiów) w Centrum Sztuki Współczesnej na Zamku Ujazdowskim w Warszawie. Organizuje wystawy, stałe pokazy, a także cykl wystaw międzynarodowych LAB.

Jest autorem książek i publikacji poświęconych historii filmu awangardowego, video-artowi, multimediom i przemianom kultury w dobie komunikacji elektronicznej.

Rafał Ryterski

Rafał Ryterski urodził się w 1992 roku w Gdyni, kształcił się jako pianista w szkołach muzycznych obu stopni. W 2017 roku ukończył kompozycję ze specjalnością multimedialną na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, następnie został studentem The Royal Academy of Music w Aarhus. Wśród jego pedagogów warto wymienić Krzysztofa Baculewskiego, Barbarę Okoń-Makowską Sławomira Wojciechowskiego, Julianę Hodkinson, Simona Steena-Andersena oraz Nielsa Rønsholdta. Swoje wykształcenie Ryterski poszerzał również o kursy takie jak Next Generation w ramach Donaueschinger Musiktage czy Sommerkurse für Neue Musik w Darmstademie. Jego muzyka wykonywana jest na licznych festiwalach i konferencjach: oprócz wspomnianego Darmstadt także wielokrotnie na Warszawskiej Jesieni (program główny i wydarzenia towarzyszące), Dniach Muzyki w Gdańsku, Licences w Paryżu, Elementi w Krakowie (także jako referent).

Ryterski jest szczególnie aktywny jako organizator życia muzycznego, w tym licznych koncertów z muzyką swoją oraz koleżanek z kolektywu kompozytorskiego gen~rate (2015–2018): Aleksandry Kacy, Teoniki Rożynek i Żanety Rydzewskiej. W ostatnich latach coraz częściej

występuje na żywo za konsolą, [m.in.](#) w Centrum Sztuki Współczesnej, Fali Dźwięku czy Radiu Kapitał.

Muzyka Ryterskiego stanowi przykład estetyki postcyfrowej, gdzie medium istotnie wpływa zarówno na treść (internetowa alienacja i hejt w *Anonymous*), jak i formę (glitchowe przesterowania w *Saudade*). Kompozytor inspirowany jest zarówno muzyką akademicką, co klubową i elektroniczną, w tym takimi twórcami jak Squarepusher i Aphex Twin. Ostatnio coraz intensywniej włącza elementy regularnego rytmu czy beatu (*taking control*), a także używa cytatów z muzyki rozrywkowej (*Got To Be Real* Cheryll Lynn, *Disco Bloodbath*). Istotną rolę w ostatnim z wymienionych utworów pełni gra między elementami wirtualnymi a realnymi, instrumentalnymi a elektronicznymi – wątek obecny zresztą od początku twórczości (P.E.R.C.S.). Rafał Ryterski od lat wytrwale poszerza sposoby przenikania i przekształcania brzmień (przez wtyczki VST) oraz ich zestawiania z warstwą wizualną, co określa kompozytorskim sound designem (Nici mojr). Jego utwory poruszają zarówno tematy mitologiczno-filozoficzne (Względności Chronosa), jak i ściśle osobiste, w tym przewlekłą chorobę (P.E.R.C.S.) czy queer i gender (*Genderfuck*). Szczególne miejsce zajmuje w jego działalności współpraca z artystami wizualnymi (Anna Kaleta-Kunert, Łukasz Radziszewski), podczas której ma okazję na nowo spojrzeć na dźwiękowe stereotypy.

Efektorem ciągłych poszukiwań formalnych i wyrazowych jest muzyka coraz bardziej oryginalna, choć jednocześnie zdradzająca szereg podobieństw do twórczości rówieśników, z upodobaniem do usterki, beatu i performansu. W wielu momentach zbieżne jest to z postulatami muzyki relacyjnej w ujęciu filozofa Harry'ego Lehmana, w innych wyczuwalny jest wpływ nieformalnego patrona całej tej generacji, czyli kompozytora Simona Steen-Andersena. Ryterski jako impulsywny ekstrawertyk żywo reaguje przy tym na otoczenie, choćby zajmując się wprost tematyką LGBTQ oraz postawami nienormatywnymi. W 2018 roku w Darmstadt przełamał wieloletnią tremę przed występami scenicznymi i właśnie w różnego rodzaju live actach – czasem jako didżej, czasem jako drag – realizuje się ostatnio najpełniej. Nie porzuca przy tym komponowania na składy instrumentalne, lecz raczej przenosi do niego pewne elementy (gesty, ubiór), żeby tym bardziej ożywić konwencję muzyki nowej.

Abstrakty

Wojciech Krzyżanowski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Bez muzykojęzyka dalej mieszkalibyśmy w jaskiniach?

Zgodnie z uznaną hipotezą psychologa ewolucyjnego Roberta Dunbara, porozumiewanie się przy pomocy dźwięków umożliwiło naszym przodkom współpracę w większych grupach. Po wynalezieniu ognia mieli oni również więcej „wolnego czasu” do przeznaczenia na tworzenie kultury. Steven Brown uważa, że muzyka oraz język pochodzą od wspólnego przodka – musilanguage. Możemy założyć, że bez opanowania komunikacji wokalne przodkowie ludzi nie byłoby w stanie współpracować w większych grupach i dalszy rozwój kultury byłby niemożliwy. Z takiego pejzażu wyłania się muzyka jako narzędzie niezbędne do funkcjonowania grup społecznych. W XXI wieku czas przemysłu sztucznie sztywny sposób podziału na artystów, scenę, dzieło i odbiorców. Współtworzenie muzyki na równych zasadach pozwala na zawiązywanie nowych relacji społecznych. Poznański Kołorking Muzyczny stanowi świetny przykład eksperymentalnej wspólnoty tworzonej przez osoby wspólnie wykonujące muzykę bez barier. W rzeczywistości zdominowanej przez alienację muzyka pozwala na tworzenie oddolnych wspólnot neotrybalnych.

Zuzanna Bolon

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

O zaangażowaniu w relacjach kompozytor-wykonawca, wykonawca-wykonawca i wykonawca-odbiorca na przykładzie współczesnych koncertów skrzypcowych. Rekonesans

Ideą referatu jest omówienie „zaangażowania” jako pojęcia rozumianego w płaszczyznach wzajemnych relacji kompozytora, wykonawcy i odbiorcy. Zależności te pragnę przedstawić triadycznie.

Pierwsza relacja – kompozytora z wykonawcą – dotyczy fenomenu tworzenia dzieła dla wybranego artysty, współpracy oraz obustronnego wkładu w akt powstawania utworu muzycznego.

Relacje kolejne: wykonawca-wykonawca oraz wykonawca-odbiorca odnoszą się do wzajemnych wpływów, które wynikają z interakcji zarówno pomiędzy samymi wykonawcami, jak i wykonawcą a odbiorcą. Obie wspomniane relacje rozważać można we wspólnej perspektywie tzw. zwrotu performatywnego. Ów zwrot, poprzez przeniesienie akcentu na aspekty wykonawcze utworu, determinuje w obecnej myśli teoretyczno-muzycznej zmianę dotychczasowego paradygmatu, generującego zjawisko „oczekiwania” u odbiorcy, do którego również nawiązę.

Muzycznymi przykładami opisanych rodzajów „zaangażowania” będą cztery koncerty skrzypcowe autorstwa kompozytorów polskich: *II Koncert skrzypcowy „Metamorfozy”* Krzysztofa Pendereckiego (1992-95) oraz *Koncerty Aleksandra Lasonia* (1993-95), Agaty Zubel (2014) i Henryka Jana Batora (2015).

Zuzanna Hwang-Cempla

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

Płaszczyzny zaangażowania w operze współczesnej i co z nich wynika – studium przypadków

Opera ze względu na swój multimedialny charakter ma bodaj największy ze wszystkich gatunków potencjał, by oddziaływać na człowieka. Do ludzkiej wrażliwości docierać może za pośrednictwem różnorodnych środków przekazu, spośród których tekst i muzyka stanowią zaledwie punkt wyjścia. Monika Pasiecznik i Tomasz Biernacki zwracają uwagę, że to „właśnie na jej polu zaobserwować można ów spektakularny zwrot od tekstualności ku performatywności [...]” Opera stanowi zatem dla sztuki zaangażowanej medium doskonałe. Twórcy mają tego pełną świadomość, o czym świadczą pełne społecznej wrażliwości spektakle, pojawiające się na ważnych festiwalach w ostatnim czasie. Na podstawie *Unknown I Live with You* Katarzyny Głowickiej i Krystiana Lady, *The Golden Dragon* Petera Eötvösa i Karoliny Sofulak oraz trylogii *Iain Bella* i *Lady* przedstawię płaszczyzny i rodzaje zaangażowania we współczesnej operze.

Viacheslav Kyrilov

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

W poszukiwaniu momentu przejścia. O przemianie idei muzyki Luigiego Nona

Próbując w jakikolwiek sposób rozstrzygnąć problematykę związaną ze zmianą paradygmatu estetycznego muzyki włoskiego kompozytora drugiej połowy XX wieku Luigiego Nona, warto przyjrzeć się całej jego twórczości by zlokalizować najpierw to niezmiennie miejsce, na którym znajduje się cały dyskurs kompozytora, by dalej wyłonić dokładny moment tranzytowy, moment stawiania się [devenir] nowego paradygmatu, aby następnie odnaleźć przedmiot, ku któremu dokonuje się ten ruch. Od obrazów rzeczywistości robotników fabryk oraz manifestacji idei wspólnotowości i materializmu dialektycznego do krajobrazów w pełni tego słowa znaczeniu „nierzeczywistych”, przepelnionych ciszą, szmerami i brzmieniami na granicy słyszalności – musimy odnaleźć oraz nazwać przemianę założeń poetyki włoskiego kompozytora, by ostatecznie zdefiniować to, co pozostało w poetyce owej niezmiennie.

Ryszard Waldemar Kluszczyński

Uniwersytet Łódzki

Wykład specjalny: *Wymiary zaangażowania w sztuce nowych mediów*

Kamil Czerwiński

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Eugeniusz Knapik - zaangażowaNIE?

Minęło blisko pięćdziesiąt lat od debiutu kompozytorskiego Eugeniusza Knapika. Przez ten czas wokół jego osoby narosło wiele kontrowersji związanych przede wszystkim z rolą, jaką odegrał, bądź miał odegrać, w kształtowaniu się muzycznej rzeczywistości. Zdobyte przez Knapika pierwszej nagrody na Festiwalu „Młodzi Muzycy Młodemu Miastu” w Stalowej Woli w 1979 roku odbiło się szerokim echem w polskim środowisku muzycznym. W postawie kompozytora zauważono silną

determinację w dążeniu do przywrócenia muzyce dawnych wartości za pomocą, między innymi, harmonii i melodii. Natomiast analizując jego dzieła, dostrzec można wyraźne zaangażowanie społeczne i zwrócenie się w stronę bliższej relacji z odbiorcą.

Jednak czy w ogólnej perspektywie można mówić o świadomym zaangażowaniu? Na ile była to potrzeba samego kompozytora, a na ile kreacja muzykologów?

W oparciu o świadectwa badaczy oraz samego Eugeniusza Knapika przedstawię stopień jego zaangażowania.

Jan Bielak

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Angażująca siła idei kręgu w Circles Michała Szarowicza

Circles na orkiestrę smyczkową Michała Szarowicza, utwór wyróżniony III nagrodą w 6. Konkursie Kompozytorskim im. Krzysztofa Pendereckiego, opiera się na idei kręgu. Kształtuje ona jego formę, wpływa na zastosowane środki artykulacyjne, warunkuje sposób rozmieszczenia wykonawców na scenie. W związku z tym stanowi klucz do interpretacji tego dzieła, co poświadczam jako dyrygent, który dokonał jego prawykonania. Ukazanie instrumentalistom tej idei podczas prób pozwoliło im osiągnąć wyższy poziom zaangażowania w proces twórczy. Stało się tak, ponieważ krąg jest jednym z najbardziej uniwersalnych pojęć, obecnym w ludzkiej świadomości od przynajmniej 40 tysięcy lat, analizowanym m.in. matematycznie przez Euklidesa, ewolucyjnie przez Manuela Limę oraz filozoficznie przez Ralpha Waldo Emersona. Zauważywszy to znane sobie zjawisko w *Circles*, muzycy instynktownie pojęli jego sens. Ich zaangażowanie to skutek zaangażowania utworu w obszar oddziaływania biologiczno-historyczno-estetycznego fenomenu kręgu – i tę tezę chciałbym udowodnić w moim referacie.

Dawid Kopp

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

Gintrowski zaangażowany. Rekonesans

Celem niniejszego wystąpienia jest próbą rozeznania, w jaki sposób przejawiało się zaangażowanie Przemysława Gintrowskiego w jego poezji śpiewanej i muzyce filmowej, a także jej opisanie. Po słowie wstępnym o całokształcie życia i działalności kompozytora na podstawie wybranych utworów wyróżniam kategorie tematyczne w twórczości barda, wstępnie zarysowuję jego styl muzyczny i określam stopień zaangażowania w poszczególnych dziełach, nie w każdej kompozycji jednakowy. Gintrowski mimo wyraźnego opowiedzenia się po stronie szeroko pojętej cywilizacji łacińskiej i wprowadzania akcentów narodowych zostawił po sobie dorobek, który z powodzeniem może być słuchany ponad podziałami, pozbawiony prowokacji. Jego muzyka definitywnie jest muzyką wyrefinowaną, indywidualną w warstwie tekstowej i dźwiękowej.

Jan Niezgoda

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

Hip-hop w Polsce. Od głosu podziemia do mainstreamu

Minęło blisko pół wieku od powstania hip-hopu. Na przestrzeni tych lat, rap przeszedł przez wiele zmian stylistycznych i wizerunkowych. Niezmienna została jednak potrzeba wyrażania słowem prawdy będącej odbiciem rzeczywistości, z którą zmagają się raperzy. W Stanach Zjednoczonych hip-hop uwypuklał problemy na tle rasowym i nierówności w społeczeństwie, transformując się w muzykę reprezentującą tych, których głos nie ma siły przebicia. Ekspansja gatunku na poziomie globalnym poskutkowała reprezentacją raperów w każdym kraju. Przekaz zawarty w twórczości, dotyczy zawiłości otaczającego ich świata, łącząc w sobie tematy uniwersalne, jak i ściśle związane z poczuciem przynależności do miejsca, którego dobre i złe strony opisują w tekstach. Od lat 90-tych XX wieku do głosu dochodzili polscy raperzy, ubierając w rymy codzienność swojego „podwórka”.

Filip Baracz

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

*The Veil of the Temple Johna Tavenera wobec Prawosławia i filozofii
Frithjofa Schuona*

The Veil of the Temple jest jednym z najważniejszych utworów skomponowanych przez Johna Tavenera. Trwające około ośmiu godzin dzieło wokalnoinstrumentalne składa się z ośmiu cykli (części). Kompozytor wykorzystał zarówno teksty chrześcijańskie – np. fragmenty Księgi Psalmów czy Ewangelii wg św. Jana, jak i pozachrześcijańskie. Poprzez ich dobór oraz symbolikę pragnie on ukazać jedność wszystkich religii – pogląd ten jest tożsamy z filozofią Frithjofa Schuona – przedstawiciela tradycjonalizmu integralnego.

The Veil of the Temple to utwór zaangażowany religijnie – jego centrum stanowi postać Jezusa Chrystusa, a Tavener sięga również po fragmenty Boskiej Liturgii Kościoła Prawosławnego – oraz filozoficznie.

Ada Dziuba

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Rosjanin zaangażowany – Daniil Trifonow jako pianista i kompozytor

Daniil Trifonow to młody pianista i kompozytor pochodzenia rosyjskiego. Swoją postawą, działalnością i twórczością objawia się nam jako ambasador muzyki rosyjskiej oraz tytułowy *Rosjanin zaangażowany*. Analiza jego repertuaru oraz twórczości kompozytorskiej pozwala zauważyć ogromne zaangażowanie w budowanie kultury rosyjskiej oraz szacunek do rodzimego dziedzictwa kulturowego. Przejawiają się one na wielu płaszczyznach twórczości Trifonowa oraz są tak samo zauważalne dla rodzimych jak i zachodnich odbiorców.

Na podstawie badań tak wybitnych muzykologów jak Elena Dubinets, Marina Frolova-Walker czy Richard Taruskin zaprezentuje na czym polega owe zaangażowanie. Muzyczną ilustracją moich rozważań będą dzieła Trifonowa: *Koncert fortepianowy es-moll* (2013-14) oraz *suita Rachmaniana*. Są to kompozycje głęboko zakorzenione w idiomie muzyki rosyjskiej, będące dowodami na silne zaangażowanie Trifonowa w kontynuowanie tradycji rosyjskiej kultury muzycznej.

Rafał Ryterski

Wykład specjalny: *Genrebending w muzyce współczesnej. Praktyka i teoria na podstawie działań własnych*

Kompozytorzy

Karol Augustyniak (1999)

Urodził się w 1999 r. w Chrzanowie. W roku 2019 ukończył Państwową Szkołę Muzyczną II stopnia im. W. Żeleńskiego w Krakowie. Obecnie studiuje kompozycję w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie pod kierunkiem prof. Magdaleny Długosz. Obszar jego zainteresowań muzycznych skupia się wokół barwy oraz abstrakcji liczb, z czego płyną główne inspiracje, które zawiera w swoich kompozycjach. Pierwsze prawykonanie jego utworu – „Fraktale” na flet i akordeon w 2021 r. miało miejsce w Sali Koncertowej AMKP w Krakowie.

The Answered Question na trąbkę, fagot i fortepian*

The Answered Question (2022) to kompozycja napisana na konferencję *Elementi* nawiązująca do stworzonego w ubiegłym wieku utworu Charlesa Ivesa – *The Unanswered Question*. Głównym celem autora jest odpowiedź, za pomocą współczesnych środków muzycznych, na pytanie dotyczące egzystencji człowieka zadane w przeszłości przez amerykańskiego kompozytora. Kluczowy element to narracja, której celem jest zbudowanie następnika „z obecnych czasów” na historyczny poprzednik skomponowany 100 lat temu.

Jakub Borodziuk (1999)

Urodził się w 1999 roku w Krakowie. Studiuje kompozycję w klasie dr hab. Macieja Jabłońskiego. Swoje poszukiwania w twórczości kieruje w stronę eksploracji muzycznego świata emocji i poczucia beczasowości. Inspiracje czerpie ze zjawisk społecznych i relacji międzyludzkich oraz przyrody. Poraz pierwszy został wykonany w 2021 roku w murach Akademii z utworem *Three Pieces* na kwartet skrzypiec.

Elegia na skrzypce, wiolonczelę, klarnet basowy, fortepian i perkusję*

„Elegia” — słowo to wywodzi się z greckiego „elegeia”, co znaczy „pieśń żałobna”. Ma charakter refleksyjny, Dotyczy przemijania, kontemplacji śmierci, ale ma również uwrażliwiać odbiorcę na cierpienie innych. Elegia zawieszona w sferze muzycznej, daje pełne pole możliwości odbiorcy, na interpretacje i skonkretyzowanie jej tematyki, według swojej subiektywnej potrzeby ducha.

Ricardo Eizirik (1985)

Ricardo Eizirik (born 1985 in Brazil) is a composer with an extended artistic production ranging from written music to installation art and performance works. His work focuses on themes such as banality, the mechanization of society and the by-products of daily life (i.e. junk, trash, noise, etc), He has also shown a keen interest in the historical depictions of these themes and often appropriates objects, sounds and movements from historical sources into his work.

He has received numerous grants and prizes and worked with ensembles and festivals such as Ensemble Mosaik, ensemble Recherche, Neue Vocalsolisten Stuttgart, Ensemble Intercontemporain, Collegium Novum Zürich, Ensemble Adapter, Athelas Sinfonietta, Internationale Ensemble Modern Akademie, Ensemble Talea, Wittener Tage für Neue Kammermusik, ECLAT, Maerz Musik, KLANG, Archipel, Manifeste, MUSICA, Nordic Music Days among others.

Ricardo Eizirik studied composition with with Antonio C. B. Cunha and Isabel Mundry in Porto Alegre and Zürich as well as a Master in Transdisciplinary Arts (also in Zürich) 2006-2012.

He is based between Berlin and Zürich.

junkyard piece III na dowolnych wykonawców

Ideą utworu jest obserwacja codziennych zachowań społeczeństwa wykonujących mechaniczne czynności i repetytywny proces uczenia się nowych utworów przez muzyków stanowi zderzenie brzmienia szumowego, hałaśliwego i „śmieciowego”.

Zofia Marzec-Madziar (1998)

Urodzona 25 marca 1998 roku w Łodzi kompozytorka, gitarzystka i lutnistka. Ukończyła Akademię Muzyczną im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w klasie gitary klasycznej dr. hab. Michała Nagy'a. Obecnie, na tejże uczelni, studiuje kompozycję pod kierunkiem prof. dr hab. Anny Zawadzkiej-Gołosz oraz w klasie lutni dr Anny Wiktorii Swobody. Uczestniczyła w międzynarodowych kursach mistrzowskich prowadzonych przez m. in. Petra Seidla, Andrea de Vitisa, Martina Schwarza, Marka Nosala, Marcina Dyllę, Łukasza Kuropaczewskiego, Paula O'Dette, Yasunoriego Imamurę, Hopkinsona Smitha. W 2021 roku wykonywała autorską kompozycję *Behind my back* na gitarę solo z taśmą podczas *The 21st Century Guitar Conference* na Universidade NOVA de Lisboa.

Five and a half small pieces on waiting na flet, fagot, trąbkę, skrzypce, wiolonczelę i fortepian*

Five and a half small pieces on waiting:

1. *Misunderstanding*
2. *Just longing*
3. *That's awkward*
4. *Just calming*
5. *Was it really a misunderstanding?*
6. *? (Epilog)*

Czy łatwiej być żegnanym czy żegnać? Czy łatwiej jechać, działać, założyć mundur, wziąć do ręki broń, zostawić to co drogie, żeby zrobić to co słuszne, czy zostać, czekać i konfrontować swój niepokój z powierzchownie taką jak dotychczas - a przecież przeżywaną zupełnie inaczej - codziennością? I móc tylko czekać. I czekać. Aż ten, kogo się pożegnało zdejmie mundur, wróci, będzie. I mieć nadzieję, że to ostatni raz. Ale wiedzieć, że za jakiś czas znów będzie się tak czekać. Bo znów będzie trzeba działać.

O pierwszym dużo się mówi. O drugim więcej się milczy. Pierwsze nazywa się poświęceniem. Drugiego się nie nazywa. Jedno i drugie wymaga odwagi.

Damian Raźny (1997)

Urodzony w 1997 r. krakowski kompozytor, artysta dźwiękowy, reżyser dźwięku.

Studiował realizację dźwięku w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach na wydziale Jazzu i muzyki rozrywkowej, aktualnie student Kompozycji i Teorii muzyki w klasie prof. Magdaleny Długosz w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Czynnie realizuje wiele projektów muzycznych od strony realizacji dźwięku. Główne zainteresowania to muzyka improwizowana, elektroakustyczna oraz obszary styku muzyki nowej z jazzem i muzyką rozrywkową.

Transgresja na klarnet, klarnet basowy, trąbkę, perkusję, fortepian i wiolonczelę*

Utwór podejmuje próbę upłynnienia granicy dwóch pozornie odmiennych światów muzycznych. Jest syntezą wcześniejszych doświadczeń kompozytora z muzyką improwizowaną oraz jego aktualnym polem zainteresowań muzyką wychodzącą z tradycji XXw., XXIw.

Rafał Ryterski (1992)

Taking Control na klarnet saksofon, perkusję, fortepian, skrzypce, wiolonczelę i elektronikę

Jak wypowiada się sam kompozytor na łamach *Glissando*, *Taking Control* kryje w sobie prostą filozofię: jak ukazać proces przejmowania kontroli bez uciekania się do lateksu i pejcza. Dlatego muzycy przechodzą między różnymi instrumentami czy używają różnych elektrycznych stymulatorów, jak szczotki do zębów.

Tears are the Diamonds of the Soul, LIVE

Utwór stanowi syntezę idealnego sztucznego świata. Kolekcjonując zabrudzone materiały plastikowe, gumowe, metaliczne i poliestrowe stworzył dźwięki hiperreaktywne.

Michał Smajdor (2001)

Kompozytor, producent muzyczny, perkusista. Urodzony w 2001 r. w Tarnowie. Studiuje kompozycję i teorię muzyki w klasie prof. Anny Zawadzkiej-Gołosz na Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Interesuje się różnymi nurtami muzyki popularnej (m.in. modern jazz, pop, rap, itp.) i ich wpływem na muzykę poważną. Ważne są dla niego wrażenia estetyczne, które głównie eksploruje poprzez harmonię i barwę.

reperception na flet, klarnet basowy, trąbkę, fortepian, dwoje skrzypiec, wiolonczelę i perkusję*

Utwór jest próbą odpowiedzi na zmieniającą się percepcję współczesnego człowieka, głównie mojego pokolenia. Inspiracją do napisania utworu było pytanie: co mnie muzycznie satysfakcjonuje? Na odpowiedź nakierowały mnie emocje, których doświadczałem m.in. przeglądając TikToka.

Artur Kryvych (1995)

Urodził się w 1995 roku w Krzemieńczuku (Ukraina). Mając 17 lat przeprowadził się do Krakowa gdzie na początku zajmował się muzyką rozrywkową. Później zainteresował się Muzyką Nową. Skończył studia licencjackie z kompozycji w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w klasie prof. dr hab. Wojciecha Wiślaka. Obecnie jest na drugim roku studiów magisterskich w macierzystej uczelni. Uczestniczył w kursach muzycznych w Ostrawie (Ostrava Days 2021), podczas których brał udział w lekcjach indywidualnych m.in. z: Marc'iem Sabatem, Bernhardem Langiem, Chiyoko Szlavnics, Martinem Smolką, Lubošem Mrkvičką, Peterem Kotikiem. W swojej twórczości inspirował się przede wszystkim literaturą oraz poezją. Chętnie sięga po surową ekspresję muzyki rockowej (grunge, nu metal). Dodatkowym źródłem inspiracji są dla niego różnego rodzaju zaburzenia psychiczne, które kompozytor obserwuje i samodzielnie analizuje

Untitled na amplifikowaną wiolonczelę i sampler*

Aleksandra Płaczek — sampler

Łukasz Laxy — wiolonczela

[...] Przeliczasz rysy na suficie i wynajdujesz wciąż nowe. Skojarzenia plam i cieni, [...] twoje wędrujące spojrzenie, bez trudu, pomału, wywołuje z niebytu dziesiątki powstających kształtów, kruchych tworów, które możesz uchwycić tylko przez chwilę, [...] zanim się rozplyną i wszystko zacznie się od nowa: zarys gestu, ruchu, sylwetki, kontur pustego znaku, [...] zapamiętujesz przy tym, odnajdując je tylko po to, aby natychmiast je utracić [...]

Georges Perec „Człowiek, który śpi”.

Olga Demeter (1993)

Teoretyczka muzyki, krytyczka muzyczna, wokalistka, artystka dźwiękowa. Na co dzień zajmuje się pisaniem o muzyce — głównie najnowszej, publikując teksty popularyzatorskie, recenzje i różnego rodzaju analizy. Zafascynowana socjologicznymi i psychologicznymi aspektami muzyki, sztuką multimedialną, intermedialną, interaktywną, muzyką elektroniczną, konceptualną i zaangażowaną, by lepiej rozumieć sztukę i artystów, pod okiem dra hab. Piotra Peszata sama podejmuje się działań kompozytorskich.

I'm... na performerera, pada i elektronikę*

I'm... - kompozycja/performance wykorzystujący jako instrument gaming pad. Performer „kreując” na żywo świat muzyczny zderza się i zмага ze współczesnymi oczekiwaniami wobec kobiet i patriachatem.

Paweł Siek (1993)

Kompozytor, urodził się w maju 1993 roku w Lublinie.

Studiował kompozycję w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie prof. dra hab. Wojciecha Widłaka (2012–2018), Konserwatorium Muzycznym w Mediolanie w klasie doc. Alessandro Solbiatego (2013–2014) i w University of Louisville School of Music (2017) u prof. Steve’a Rouse’a i dra Krzysztofa Wołka. Kompozycji elektroakustycznej uczył się u prof. dra hab. Marka Chołoniewskiego w Akademii Muzycznej w Krakowie i dra Krzysztofa Wołka w University of Louisville, tworzył w studiach elektroakustycznych we Lwowie, Krakowie, Louisville i Mediolanie. Od 2019 kształci się w Szkole Doktorskiej AM im. K. Pendereckiego

w Krakowie, pod kierunkiem prof. dr hab. Wojciecha Widłaka oraz dra Marcina Pączkowskiego z University of Washington.

Był uczestnikiem kursów i sympozjów kompozytorskich w Narni, Ostrawie, Krakowie, Mediolanie, Louisville, Bratysławie, Müzzuslag, Wiedniu, Lwowie, Katowicach i Budapeszcie, konsultował swoje prace m.in. z Alvinem Lucierem, Yannem Robinem, Christianem Wolfem, George E. Lewisem, Alexem Minckiem, Allą Zagaykevych, Zygmuntem Krauze, Martinem Schüttlerem.

Od 2019 roku współtworzy z Marcinem Albertem Steczkowskim i Anną Marią Huszczą Konglomerat Kompozytorski „M4”.

Jego utwory były wykonywane na międzynarodowych festiwalach (m.in.: Melos-Ethos, Warszawska Jesień, Kontrasty, New Music Festival Louisville, Orfeus, isa Musikfestival, La Folle Journée, na Międzynarodowym Festiwalu Kompozytorów Krakowskich) w 16 krajach – przez Hashtag Ensemble, Nostri Temporis, Sinfonię Varsovię, mdi Ensemble, Ensemble U., Hard Rain Ensemble, Orkiestrę Filharmonii Lwowskiej i in., znalazły się na nagraniach płytowych Sinfonii Varsovii, EnsembleSpectrum, Iwony Glinki i in.

Jest laureatem – m.in. – I nagrody X Konkursu Kompozytorskiego im. Zygmunta Mycielskiego (2019), laureatem programu Discovering Young Composers of Europe (2019), finalistą Międzynarodowego Konkursu Kompozytorskiego im. Stanisława Moniuszki na mikrooperę „12 Minut dla Moniuszki” (2019). W 2021 był uczestnikiem rezydencji – pobytu twórczego na Islandii COMPOSER.PL – Agaty Zubel i Michała Moca. Jego utwór – *Lignes d’hauntologie / 1949?* – uzyskał rekomendację Polskiej Sekcji Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej na Festiwal Światowych Dni Muzyki w Chinach (2021).

#fuoribalconi na akordeon i elektronikę

Paweł Siek:

W kompozycji wykorzystałem sample z włoskich balkonów z pierwszych dni pandemii – z marca 2020 roku, gdy kultura DJska wyszła na balkony, a *loopy* zostały wypuszczone w pandemiczną przestrzeń z klubowego podziemia.

W utworze sięgnąłem po DJskie techniki kształtowania materiału muzycznego – przełożone na partię instrumentalną. Eksperymentuję z modulacjami semantycznymi, opartymi o różne, czasem multistabilne, ekspozycje znaczeniowe dźwięków akordeonowych i samplowanych (w taśmie).

Inspiracją dla powstania utworu był cykl *Quarantine Diaries* na Instagramie Ghenadięgo Rotari, w którym streamował prawykonania pisanych dla niego utworów. *#fuoribalconi* powstawały podczas pierwszego lockdownu, ale ostatnie nuty były pisane podczas ogólnopolskich protestów w październiku 2020. Ghenadie Rotari prawykonał utwór w *live streamie* ze swojego mieszkania w Trieście 31.10.2020, jemu też dedykowany jest utwór.

Wykonawcy

Spółdzielnia muzyczna contemporary ensemble

W 2013 roku grupa krakowskich instrumentalistek i instrumentalistów uczestniczyła w projekcie European Workshop for Contemporary Music pod kierunkiem maestra Rüdigera Bohna. Po wspólnych występach podczas Internationale Ferienkurse für Neue Musik w Darmstadt muzycy — z inicjatywy Martyny Zakrzewskiej, Mateusza Rusowicza i Piotra Peszata — uformowali niezależny zespół. Koncertami w Centrum Sztuki Współczesnej „Solvay” i Kinoteatrze „Wrzos” rozpoczęła działalność Spółdzielnia Muzyczna contemporary ensemble, grupa specjalizująca się w wykonawstwie muzyki nowej.

Ansambel regularnie występuje na najważniejszych festiwalach w mieście i kraju, takich jak: Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Sacrum Profanum, Audio Art, ELEMENTI, Musica Moderna, NeoArte. Syntezator Sztuki, Festiwal Tradycji i Awangardy Muzycznej „KODY”, aXes — Triduum Muzyki Nowej. W 2020 roku zespół wziął udział w stalowowolskim festiwalu Młodzi Muzycy Młodemu Miastu 2.0, stanowiącym wznowienie — po 40-letniej przerwie — jednego z cyklicznych wydarzeń formacyjnych dla współczesnej polskiej sceny kompozytorskiej. W sezonie artystycznym 2019/2020 zespół prezentował autorskie programy z muzyką klasyków XX i XXI wieku w ramach cyklu „ARS MODERNA” Filharmonii Krakowskiej im. Karola Szymanowskiego. W 2021 roku Ernst von Siemens Musikstiftung wsparła organizacyjny i artystyczny rozwój zespołu, przyznając Spółdzielni Muzycznej prestiżową Ensemble Prize.

Latem 2018 roku Spółdzielnia Muzyczna uczestniczyła zespołowych kursach mistrzowskich Ensemble-Akademie Freiburg, prowadzonych przez ensemble recherche. W rodzimym Krakowie zespół sam prowadzi działalność edukacyjną w dziedzinie muzyki najnowszej: organizowane były warsztaty instrumentalne dla młodych kompozytorek i kompozytorów oraz konkursy kompozytorskie, przy czym najszerzej zakrojonym przedsięwzięciem ansambłu na tym polu pozostają spotkania pod tytułem „Otwórz Uszy. Tu i Teraz”, podczas których muzycy Spółdzielni opowiadają słuchaczom o najciekawszych twórcach i nurtach

muzyki współczesnej — w ramach tej serii odbyły się już 23 autorskie, tematyczne edycje.

W swoich programach zespół stara się łączyć klasykę muzyki XX wieku z kompozycjami twórców młodego pokolenia, pozostając otwartym na eksperyment i działania interdyscyplinarne. Repertuar Spółdzielni obejmuje muzykę takich kompozytorów i kompozytorek, jak Giacinto Scelsi, Olivier Messiaen, Pierre Boulez, Luciano Berio, Morton Feldman, Franco Donatoni, George Crumb, Georges Aperghis, Salvatore Sciarrino, Gérard Grisey, Paweł Szymański, Hanna Kulenty, Cezary Duchnowski, Trond Reinholdtsen, Matthew Shlomowitz, Artur Zagajewski, Alexander Schubert, Johannes Kreidler, Brigitta Muntendorf, Jagoda Szmytka, Piotr Tabakiernik, Marta Śniady, Christophe Bertrand, Jarosław Płonka, Jacek Sotomski, Piotr Peszat oraz Paweł Malinowski.

Spółdzielnię współtworzą obecnie:

Małgorzata Mikulska — flety
Tomasz Sowa — klarnety | cyferki
Krzysztof Guńka — saksofony
Oleksandr Pecheniuk — fagoty
Mateusz Rusowicz — trąbka
Paulina Woś — skrzypce, altówka | harmonogramowanie
Barbara Mglej — skrzypce, altówka | papiery
Jakub Gucik — wiolonczela | technika (sam o sobie: człowiek-śrubokręt)
Aleksander Wnuk — perkusja
Martyna Zakrzewska — fortepian, MIDI | wizje
Piotr Peszat — kompozycja, elektronika
Olga Brewka — koordynacja

Aleksandra Płaczek

sampler

Łukasz Laxy

wiolonczela

Olga Demeter

pad, elektronika

Ghenadie Rotari

Pawel Siek

Organizacja:

Koło Naukowe Studentów Teorii Muzyki

Opiekun: dr Iwona Sowińska-Fruhtrunk

Przewodniczący: Kacper Staniak

Zastępca przewodniczącego: Krzysztof Marucha

Sekretarz: Weronika Gryboś

Koło Naukowe Studentów Kompozycji

Opiekun: dr Jarosław Płonka

Przewodniczący: Damian Raźny

Zastępca przewodniczącego: Karol Augustyniak

Sekretarz: Jakub Borodziuk

Redakcja książki programowej: Krzysztof Marucha

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Kraków 2022